

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA w BIAŁYMSTOKU

15-950 Białystok ul. Akademicka 4

skr. p. 9, fax: (085) 67-41-109

tel.: (085) 67-41-100

e-mail: lbi@nik.gov.pl

P/07/165

LBI-410/12-4-2007

WPLYNEŁO
Kancelaria Ogólna
17 PAZ. 2007
ilość załączników .....
podpis ..... *JH*

WPLYNEŁO
Departament Zdrowia

ilość załączników: .....

18.10.07

Alis

podpis

WPLYNEŁO
Sekretariat Marszałka
2007 -10- 17
ilość załączników .....
podpis ..... *A*

WPLYNEŁO
Sekretariat Zarządu
2007 -10- 18
ilość załączników .....
podpis ..... *SL*

PR + 2D
17007
Białystok, dnia 12 października 2007 r.

*Mudrowe
Nadeś
Kowale*

*107 18.10.07
dokument
z Dy. Dpt. Zd.
P. Koliś
18.10.07*

Pan

Dariusz Piontkowski

Marszałek Województwa Podlaskiego

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2001 roku Nr 85, poz. 937 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku skontrolowała w Urzędzie Marszałkowskim w Białymstoku funkcjonowanie opieki psychiatrycznej na terenie województwa podlaskiego w latach 2005-2006 i w I półroczu 2007 roku. W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole podpisanym 17 września 2007 roku, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Marszałkowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku pozytywnie ocenia działania Urzędu w kontrolowanym zakresie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

1. Potrzeby Województwa Podlaskiego w zakresie psychiatrycznej opieki zdrowotnej określał uchwalony w 2002 r. przez Sejmik Województwa „Program Opieki Psychiatrycznej w Województwie Podlaskim do roku 2010”. Podkreślić jednak należy, że wpływ Samorządu Województwa na jego realizację był ograniczony. W terminie do 30 czerwca 2007 r., samorządy terytorialne i placówki ochrony zdrowia, działające na obszarze województwa, zrealizowały jedynie 5 z 14 zadań zaplanowanych do wykonania do 2007 r., a mianowicie:

- utworzono Zespoły Lecznictwa Środowiskowego przy Szpitalu Psychiatrycznym w Choroszczy i NZOZ Sp. z o.o. w Białymstoku (dysponujące łącznie 200 miejscami),
- utworzono Dom Pomocy Społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym w Bondarach-Garbarach (z 200-miejscami),
- uruchomiono Oddział Psychogeriatryczny w Szpitalu Psychiatrycznym w Choroszczy,
- uruchomiono Pododdział Detoksykacji w Szpitalu Psychiatrycznym w Choroszczy,
- utworzono Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Lipniaku k. Suwałk.

Nie uruchomiono natomiast, między innymi ze względu na brak odpowiednich środków lub wykwalifikowanego personelu, zespołów leczenia środowiskowego na terenie powiatów kolneńskiego, grajewskiego i hajnowskiego (termin realizacji upłynął w 2003 r.), Dziennego Oddziału Psychiatrycznego dla Młodzieży w Szpitalu Psychiatrycznym w Suwałkach (termin upłynął w 2005 r.), Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego dla osób cierpiących na przewlekłą chorobę alkoholową w Wojewódzkim Ośrodku Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży (termin upłynął w 2003 r.), poradni dla osób z problemami alkoholowymi i przychodni terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia w powiatach sejneńskim i wysokomazowieckim (termin upłynął w 2005 r.).

Nie przeprowadzono również oceny dostępności do świadczeń psychiatrycznych na terenie województwa w związku z brakiem rzetelnych i jednorodnych informacji od innych jednostek samorządu terytorialnego (gmin i powiatów). Dopiero w czerwcu 2007 r. wdrożono jednolity system gromadzenia danych, opracowując wzór informacji zawierający m.in. dane o liczbie miejsc w zakładach opieki zdrowotnej, profilach wykonywanych usług i czasie oczekiwania na hospitalizację. Przeprowadzona w trakcie kontroli analiza sieci placówek ochrony zdrowia, realizujących na terenie województwa świadczenia z zakresu opieki psychiatrycznej wykazała, że w porównaniu do potrzeb określonych w Programie brak było:

- psychiatrycznych zespołów leczenia środowiskowego na terenie powiatów grajewskiego, hajnowskiego i kolneńskiego,
- poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży na terenie powiatów bielskiego i sokólskiego,
- dziennych oddziałów psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży na terenie powiatu suwalskiego i łomżyńskiego,
- dziennych oddziałów psychiatrycznych dla dorosłych na terenie powiatów: białostockiego (2), suwalskiego (1) i łomżyńskiego (1),

- psychiatrycznych oddziałów lecznictwa środowiskowego dla dzieci i młodzieży na terenie powiatów: białostockiego, łomżyńskiego i suwalskiego,
- poradni leczenia uzależnień od alkoholu i współuzależnień na terenie powiatów sejneńskiego i wysokomazowieckiego.

2. Ze względu na ograniczony wpływ Narodowego Funduszu Zdrowia na kreowanie lokalnej polityki zdrowotnej Urząd nie podejmował współpracy z Podlaskim Oddziałem Wojewódzkim NFZ w zakresie realizacji Programu Opieki Psychiatrycznej.

3. W latach 2005-2007 (I półrocze) nie prowadzono i nie organizowano działań promocyjnych, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 1996 r. w sprawie sposobu organizowania i prowadzenia działalności w dziedzinie promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym¹, polegających m.in. na rozwijaniu w społeczeństwie wiedzy i umiejętności niezbędnych do samorozwoju i radzenia sobie ze stresami oraz na kształtowaniu zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego. Brak działań w tym zakresie spowodowany był skromnymi środkami finansowymi Samorządu Województwa i brakiem zainteresowania tego rodzaju promocją ze strony samorządów lokalnych, instytucji i stowarzyszeń działających na terenie województwa.

4. Stosownie do postanowień art. 9 pkt 2 ustawy dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych², Wojewodzie Podlaskiemu przekazywano kwartalne informacje o programach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, zakłady opieki zdrowotnej i placówki oświatowe, działające na obszarze województwa.

5. W okresie objętym kontrolą poprawie uległa sytuacja finansowa Szpitala Psychiatrycznego im. St. Deresza w Choroszczy. Na koniec 2005 r. placówka zanotowała stratę netto w wysokości -1.094.129 zł, zaś dzięki wdrożeniu, w trybie ustawy z dnia 15 kwietnia 2005 r. *o pomocy publicznej i restrukturyzacji publicznych zakładów opieki zdrowotnej*³, programu naprawczego (pozytywnie zaopiniowanego przez Sejmik Województwa) kolejny rok działalności Szpitala zamknął się zyskiem w wysokości 294.313 zł. Dodatni wynik finansowy wynoszący 235.258 zł osiągnięto również na koniec I półrocza 2007 r. Zmniejszeniu uległy także zobowiązania Szpitala z 28.777.588 zł na dzień 31 grudnia 2005 r. do 25.869.321 zł na 30 czerwca 2007 r. (w tym zobowiązania wymagalne odpowiednio z 17.864.124 zł do

¹ Dz.U. Nr 112, poz. 537

² Dz.U. Nr 210, poz. 2135 ze zm.

³ ustawa z dnia 15 kwietnia 2005 r. o pomocy publicznej i restrukturyzacji publicznych zakładów opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 78, poz. 684)

10.073.284 zł). Do końca I półrocza 2007 r. ze środków pochodzących z kredytów poręczonych przez Samorząd Województwa uregulowano zobowiązania publiczno-cywilnoprawne oraz indywidualne roszczenia pracowników wynikające z art. 4a ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw⁴ (powstałe w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 31 grudnia 2004 r.) w łącznej kwocie 10.929.371 zł.

Ponadto Samorząd Województwa udzielił Szpitalowi pomocy w formie dotacji na wymianę stolarki okiennej w oddziałach neurologii i psychiatrii dziecięcej oraz w oddziale detoksykacji alkoholowej (a także na zakup zestawów komputerowych na potrzeby oddziału) w łącznej kwocie 491.488 zł (z czego Szpital wykorzystał 441.717 zł).

6. W ramach prawidłowo sprawowanego nadzoru nad jednostkami ochrony zdrowia, w trybie art. 67 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej⁵ i rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 listopada 1999 r.⁶ w latach 2005-2007 (I półrocze), pracownicy Urzędu przeprowadzili 4 kontrole (w tym 1 zadanie audytowe) w Szpitalu Psychiatrycznym w Choroszczy obejmujące m.in.: prowadzenie gospodarki finansowej i majątkowej, realizację działań restrukturyzacyjnych, procedury obowiązujące na oddziale psychiatrii sądowej, dostępność do udzielanych świadczeń, prowadzenie dokumentacji medycznej oraz wykorzystanie sprzętu wysokospecjalistycznego. Szpital zrealizował większość zaleceń wydanych w wyniku tych kontroli (m.in. opracowano nowy regulamin porządkowy zawierający zapisy dotyczące kontroli wewnętrznej, podjęto prace nad przygotowaniem instrukcji obiegu dokumentów, znowelizowano zasady ustalania odpisów na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, przedstawiono sprawozdanie z wykorzystania sprzętu i aparatury medycznej, uzupełniono procedury postępowania na wypadek wystąpienia pożaru, buntu, ucieczki lub innych zagrożeń na oddziale psychiatrii sądowej). Ze względu na brak dostatecznych środków Szpital nie zapewnił natomiast właściwych warunków sanitarno-epidemiologicznych w oddziale neurologii, gdyż do dnia zakończenia kontroli nie odnowił pomieszczeń oddziału.

Przedstawiając powyższą ocenę i uwagi Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku wnosi o:

1. Podjęcie współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego w celu pełnej realizacji Programu Opieki Psychiatrycznej w województwie.

⁴ Dz.U. z 1995 r. Nr 1, poz. 2 ze zm.

⁵ Dz.U. Nr 91, poz. 408 ze zm.

⁶ w sprawie szczegółowych zasad sprawowania nadzoru nad samodzielnymi zakładami opieki zdrowotnej i nad jednostkami transportu sanitarnego (Dz.U. Nr 94, poz. 1097)

2. Podjęcie działań promocyjnych określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie sposobu organizowania i prowadzenia działalności w dziedzinie promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Marszałka, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Z powołaniem
DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
Ryszard Walendzik